

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poštšina posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Glasiilo Socialistične stranke

Izhaja vsak petek popoldne. Ne frankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, vnska cesta številka 1.

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1925.

II. Leto.

Izid volitev na Češkem.

V češkoslovaški republiki so se pretečene dni izvršile volitve v državni zbor (poslansko zbornico in senat). Izid teh volitev nas mora zanimati iz dveh razlogov: prvič, ker so se ga udeležile razne delavske stranke in drugič, ker je češkoslovaška republika kot zaveznica Jugoslavije tudi važen činitelj v naši zunanji politiki. Kar se pobližnjega tiče, izid volitev — izgleda — ne bo prinesel nikakih sprememb, ker se bistveno grupacija strank v čsl. republiki ni spremenila, čeprav so stranke skranje leve in desnice nekaj pridobile, ostale stranke pa nekaj izgubile.

Velike spremembe pa so se izvršile pri delavskih strankah, posebno socialistih (ki se na Češkem imenujejo soc. demokrati) in komunistih. Te spremembe deloma niso prišle nepričakovano. Ko smo imeli priliko v juniju t. l. govoriti s češkimi in nemškimi sodrugi iz čsl. republike, so nam ti najavljali nezadovoljanje socialističnih strank (češke in nemške stranke). Mišljenje pa je bilo, da se bodo s to izgubo okoristile meščanske stranke. Volitve pa so pokazale, da so češki socialisti izgubili napram komunistom (skupno število glasov oddanih socialistom in komunistom pa je ostalo isto kot l. 1920.), le nem. soc. napram nemškim meščanskim strankam, dočim so od komunistov še nekaj pridobili.

Treba se je vprašati, kje tiči vzrok temu neuspehu obeh socialističnih strank. Po našem mnenju je vzrok v napačni politiki, ki ste jo obe socialistični stranki vodili v poslednjih letih.

Normalno bi bilo — in bi to tudi našemu socialističnemu pojmovanju edino odgovarjalo, da bi bili obe socialistični stranki tvorili vsaj v parlamentu eno enoto. Toda, kaj smo videli? Češki soc. demokrati so bili v vladi, nem. soc. demokrati pa v opoziciji. Delavstvo v čsl. republiki pa je reagiralo sedaj pri volitvah na to res nepojmljivo stanje. Ker so češki soc. demokrati sodelovali v koaliciji z meščanskimi strankami, so morali prevzeti seveda na sebe tudi vso odgovornost za celotno delo meščanske vlade. Da to vladno delo ni bilo vedno v interesu delavstva, ampak, da so morali socialisti mnogokrat od svojih zahtev odnehati, je jasno. Nacionalni moment, ki je tiral češke soc. demokrate v vladno koalicijo, je stranki škodoval in ji prizadejal pri volitvah občutno izgubo. Češko delavstvo je reagiralo na to politiko s tem, da je volilo komuniste, čeprav je izven dvoma, da ogromna večina čeških delavcev ni komunistično razpoložena in so poleg tega komunisti med seboj silno razdvojeni.

Nemški soc. demokrati pa so se v opoziciji z ostalimi nemškimi meščanskimi strankami tudi preveč eksponirali v nacionalnih vprašanjih. Ta njihova politika je zabrisala razredno črto in je del nemškega delavstva pri teh volitvah volil nemške meščanske stranke. Samo napram komunistom so nem. soc. pridobili, očitno zato, ker se pri Nemcih na Češkem nacionalizem pojavlja v pojačani meri, dočim je med Čehi opaziti nasprotno tendenco.

Iz notranje politike.

Politični položaj.

Prosvetni minister Vukičević je demisioniral in Pašić je s tem otvoril vladno krizo. V krizi pa je uganjan dovelj in vsakdo lahko prerokuje po svoje. Eni so rekli: to je Pašić hotel, drugi zopet: tega Pašić ni hotel. Po prerivanju in intrigiranju je rezultat: Radič je postal Vukičevićev naslednik. In, častnikarjem že razlaga o smernicah svoje nove prosvetne politike.

Kakor je imel Radič za socialno politiko pripravljen poseben načrt, tako ima tudi za ljudsko prosveto svoje „čisto nove“ smernice. Pestotnik, sedanjí šef prosvetnega oddelka bo tudi te smernice „progutal“.

Rečemo le: jedna nam majka za tako prosvetno politiko. — Za prosvetnega ministra pa res ne zadošča dober jezik in prirojena demagogija. Če se bo Radič zopet zaletel v učiteljske vrste, zopet preganjal slabo plačane uradnike, to pač ne bo znižalo analfabetizma, s katerim se proslavljam v kulturnem svetu.

Pa o poplavi so tudi politično razpravljali. Vsaj je bilo precej interpelacij in slovenske stranke so bile točne v interpeliranju in upitanju. Le, revež tisti, ki je od te milosti odvisen in na to podboro navezan. Vsaj so svojo naklonjenost poplavljenim pokrajinam zagotavljali ravno tiste dni, ko so na naravnost brezvestni način rešili invalidski zakon.

Bede poplavlencev, bede invalidov ta družba ne bo rešila. Ta družba rabi le teh bednežev glasove in, žal, da so ti glasovni tem ljudem še vedno na razpolago.

Za Ljubljano se obeta velika slovesnost. Radič bo kot minister v Ljubljano prišel, pa tam na zaupniškem zborovanju govoril. Vsi javni funkcionarji ga bodo pozdravili na kolodvoru: Baltič, Pestotnik, Guštin in še ravnatelj Borko povrhu. Za bogove bo pogled na to snidenje. To bo odkritih komplimentov tisti dan na ljubljanskem kolodvoru. Eno pa je gotovo: Prepeluhu ne bo dal zadnjemu roke. Prepeluhove akcije v stranki imajo sedaj tendenco navzgor in ga ne bodo mogli več tako grdo bagatelizirati.

Le na eno bi še opozorili: je-li že ljubljanska policija črtala Radiča iz albuma „državi nevarnih elementov“, da ne bo imel z našo policijo sličnosti Stipica Radič.

V tujih zeljnikih.

Klerikalei pa radičevci so hoteli avtonomijo tudi za politične stranke. Klerikalei naj bi eksploatirali Slovenijo, radičevci naj bi masakrirali Hrvaško, Bosno in Hercegovino, tak je bil politični koncert te politične gospode.

Pa skregali so se, stekli so se in na pretege sovraži klerikalec v krščanski ljubezni do bližnjega hrvaškega radičevca. Kakor se pa skreganim sosedom spodobi, je šel Korošec v Radičev, četudi muslimanski zeljnik, Radič pa bo prišel v

Socialistični pokret na Češkem mora najti nova pota za svojo politiko. In ta pot mora peljati v smeri tesnega sodelovanja obeh soc. demokratskih strank. Dobre posledice takega sodelovanja se bodo pokazale zelo kmalu in bodo v korist celokupnega delavskega razreda v čsl. republiki, pa tudi soc. interna-

Korošcev, četudi najmanj nadarjeni kranjski zeljnik. Morda pa jo je Radič ravno zato v Ljubljano primahal, ker smo Kranjci najmanj nadarjeni in zato za njegovo demagogijo najbolj hvaležni objekt. Oba se ravnata pač: Haust du meinen...

Italijanska nasilstva.

Naša notranja politika je stala zadnje dneve pod vtisom fašistovskih nasilstev proti Slovincem v Trstu, kjer so fašisti napadli in razbili tiskarno in uredništvo Edinosti. Razni poslanci v skupščini v Beogradu so takoj interpelirali zunanjega ministra, kaj misli ukreniti v zaščito slovanskih manjšin v Italiji, mladina pa se je razburila in šla na ulico, kjer je po vseh večjih krajih Jugoslavije demonstrirala proti Lahom in fašistom. Odgovor zunanjega ministra Ninčiča na stavljenе interpelacije ni interpellantov zadovoljil, kar je bilo že naprej pričakovati. Saj dr. Ninčič ni mogel in smel kaj drugega reči, kakor bi povedal vsak korekten meščanski zunanji minister, kadar gre za vprašanja tičoča se kakega „ljubega zaveznika“: da so take stvari notranja zadeva dotične države, ki nas ne smejo prav nič brigati, tem manj seveda, ker ni Italija mednarodno pogodbeno zavezana za kako posebno zaščito narodnih manjšin. — Demonstracije pa, ki so se vršile po državi, našim sonarodnjakom v Italiji tudi niso pomagale. Demonstranti naj bi se zavedali, da vsaka demonstracija že itak težak položaj Jugoslovanov le poslabša, ker izzove še večji protipritisk od strani fašistov. Če pa napravijo demonstranti še posebne nemumnosti, kakor se je to zgodilo v Zagrebu, kjer so demonstranti zažgali laško zastavo, razbili laškemu konzulu okna itd., so pa demonstracije naravnost škodljive, ker se mora potem naša vlada Lahom opravičevati, mesto, da bi priznali svojo krivdo. Cel predmetni žalostni dogodek v Trstu, kakor tudi njegov odziv v naši javnosti, je pokazal, kako rešuje meščanstvo nacionalne probleme le z demonstracijami, vpitjem, lepimi frazami in razgrajanjem: zadnja karta pa je vedno vojna, katere zaenkrat z Italijo sicer še ne bo, ker še nismo dovolj oboroženi... Karakteristično za našo meščansko javnost pa je tudi to, da ostala nezasišljena nasilstva, ki jih uganjajo fašisti nad svojimi nasprotniki v Italiji, ki so še hujša, kakor ona nad Slovenci, ostanejo brez vsakega odmeva v naši javnosti...

Turčija in Jugoslavija.

Začetkom meseca novembra je bila podpisana v Angori mirovna pogodba med Turčijo in Jugoslavijo. Od l. 1918. do danes sta bili Turčija in Jugoslavija formalno v vojnem razmerju, ker Jugoslavija ni hotela podpisati losanske (ne zamenjaj z Locarnom) mirovne pogodbe. S sklenjeno pogodbo so torej vzpostavljeni zopet prijateljski odnošaji in dosežen predpogoj za obnovo trgovinskih odnošajev.

Politično zatišje.

Po političnem mrtvilo je nastopilo politično zatišje, tako poročajo časopisi. Tudi v tem tednu ni slavil noben ugleden veljak svoje rojstne, zakonske ali smrtne slave. Le gospod Turk je slavil triumfe dela in možganskega napora.

nacionalne, v kateri sta obe stranki organizirani.

Kljub neuspehu soc. dem. strank pa nas veseli eno dejstvo, da se namreč število za razredne delavske liste oddanih glasov v čsl. republiki napram zadnjim volitvam ni zmanjšalo.

Po svetu.

Kongres avstrijske soc. demokracije.

Kongresa avstrijske socialne demokracije nismo pozdravili. Zeleli pa smo avstrijskim sodrugom h kongresu najlepših uspehov, prepričani, da bo tudi ta kongres nov uspeh avstrijskega socialističnega proletarijata.

In, odkrito rečeno: potek kongresa nas je presenetil in znova dokazal nezlomljivo silo avstrijske socialne demokracije in brezpogojno zmago socializma.

Lahko je bilo po takem kongresu predsedniku sodrugu Seitzu zaključiti kongres: Mi bomo zmagali, ker moramo zmagati.

Zadnji kongres je predvsem razpravljal o dveh stvareh in sicer o agrarnem programu avstrijske socialne demokracije in o nezdružljivosti socialističnega udejstvovanja v kapitalističnih podjetjih.

Glavno delo na kongresu so torej posvetili bodočim strankinim smernicam, bodočemu delu za uresničitev socializma in proletarijata.

Ne poveljujemo avstrij. socialne demokracije. Toda: avstrijska socialna demokracija bodi tudi nam za vzgled in njen kongres bodi tudi nam v nauk.

Pri tem pa moramo seveda prav tako resno upoštevati in uvaževati posebne naše prilike in posebnosti naših razmer.

Eno pa moramo vedeti: socialističnega proletarijata v naši državi čaka še veliko več nalog, vsaj se bomo morali boriti še za one pravice in svoboščine, ki si jih je avstrijski proletarijat že davno priboril.

Pri tem pa nam bodijo svarilo zadnje češke volitve: kaj bi pomenili socialisti v Češkoslovaški, če bi njih boj veljal buržuaziji, kapitalizmu, ne pa razkrajanju in razdvajanju lastnih vrst.

Lepo uspeli avstrijski kongres in grenka izkustva čeških volitev, so dovelj za razmišljanje, dovelj za proučevanje.

Zmagali pa bomo, ker moramo zmagati.

Važen je tudi soglasen sklep kongresa, glede sodelovanja politične stranke in politično organiziranih sodrugov v gospodarskem udejstvovanju. **Politična stranka ne sme služiti kupčijam**, to geslo je znova zmagalo v vrstah avstrijske socialne demokracije. Tega sklepa pa niso napravili, da bi storjene pogoške in zmote popravljali! Da bi nihče teh pogošk ne delal, zato so napravili ta sklep. Pravočasno torej, predno bi mogel vzkliti tak plevel v bojni fronti avstrijski proletarec na deželo, da pridobi tam novih moči za zmago socializma.

Ne za volitve, ne za trenutne uspehe! Vsaj se avstrijska socialna demokracija dobro zaveda, da trenutna politična večina še davno ne pomeni uresničenja socialističnega družabnega reda. In politična vlada v meščanski družbi še davno ne končnega cilja razrednega proletarijata.

Meščanska družba črpa svoje sile, vso svojo moč — na deželi. Glasovi kmetijskega proletarijata, glasovi malih kmetov in batarjev omogočajo še danes nadvlado kapitalističnim strankam.

Oni ljudje torej, ki morajo brezpogojno in nujno v fronto socialističnega proletarijata, v fronto onih, ki bodo izvojevali zmago socializmu.

Proti militarizmu.

Mala severoevropska država Danska ima socialistično vlado, ki jo vodi s. Stauning. Posebno pozornost je vzbudila ta vlada s svojim protimilitarističnim delom. Za svoj nalog si je že ob svojem nastopu stavila popolno razorožitev države. V kratkem bo predložila parlamentu v pretres načrt, po katerem naj se takoj prične z rušenjem trdnjav, a vojaški zavodi, vojašnice in naprave vojne mornarice se bodo pretvorile v državna podjetja. Redno vojsko bodo nadomestile mestne straže za vzdrževanje reda. Vse organizacije, ki so agitirale in delale za vojno bodo po novem zakonu razpuščene. Ukinilo se bo vojno ministrstvo, nova mestna straža in državna mornarica bo pridružena ministrskemu predsedniku. Z ozirom na važnost novega zakona bo poleg glasovanja v parlamentu, izvršila vlada tudi referendum. Danska se bo obrnila na velesile z zahtevo, da priznajo njeno nevtralnost. — Tako socialisti pobijajo militarizem in izvajajo svoj protimilitaristični program.

Delavska univerza na Dunaju.

Socialna demokracija v Nemški Avstriji je napravila nov korak, ki ji dela vso čast. Glavni odbor stranke je sklenil, da ustanovi na Dunaju delavsko univerzo, ki bo pričela delovati že januarja 1926. Tečaj na univerzi bodo trajali 6 mesecev, a vse visokošolce bo vzdrževala v tem času stranka. Delavsko univerzo bodo posejali v prvi vrsti strankini, strokovni in združni funkcionarji.

Komunistični proces.

Na Angleškem je pričela 4. novembra t. l. razprava proti dvanajstim komunistom. Sodišče je sklenilo, da odstopi zadevo kazenskemu sodišču. Obtoženci so bili izpuščeni začasno na svobodo.

Pokrajinski zbor v Celju.

V smislu čl. 29 pokrajinskega pravilnika SSJ za Slovenijo sklicujemo

za 20. decembra 1925

POKRAJINSKI ZBOR V CELJU
(lokal objavimo kasneje).

za 20. decembra 1925.

Dnevni red:

1. Otvoritev kongresa, konstituiranje, volitev verifikacijskega odbora.
2. Volitev odbora za resolucije in ev. drugih odborov.
3. Poročilo načelstva, tajništva, uredništva in uprav strankinih glasil.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Taktika stranke.
6. Samoupravna politika.
7. Agrarni program.
8. Socialne institucije.
9. Volitev pokrajinskega načelstva in nadzorstva.
10. Samostojni predlogi načelstva in krajevnih organizacij.
11. Slučajnosti.

Na predvečer zbora, to je 19. decembra 1925 ob 7. uri zvečer se vrši **konferenca** delegatov z razgovorom o vseh točkah dnevnega reda, popoldan ob 4. uri pa **skupna seja načelstva in nadzorstva**.

Vse strankine organizacije opozarjamo na čl. 29, 30 in 31 pokrajinskega pravilnika, ki obsegajo določbe glede samostojnih predlogov in delegatske pravice krajevnih organizacij. Stroške delegatov krajevnih organizacij trpe organizacije same.

V Ljubljani, 15. novembra 1925.

**Pokrajinsko načelstvo SSJ
za Slovenijo.**

Novelizacija zakona o zavarovanju delavcev.

Pasivnost bolniškega zavarovanja, težki položaj posameznih okrožnih uradov je postavil seveda na dnevni red tudi vprašanje: Kako normalizirati in urediti bolniško pogo socialnega zavarovanja.

Na to vprašanje odgovarja vse: treba je izpremeniti zakon, potrebna je izdatna in obsežna novelizacija zakona o zavarovanju delavcev.

Pravimo: da, novelizacija zakona o zavarovanju delavcev je potrebna in nujna.

Pravimo pa tudi takoj: **novelizacija zakona o zavarovanju delavcev ne sme krčiti in krajšati že pridobljenih delavskih pravic v bolniškem in nezgodnem zavarovanju.**

Zato se torej bistveno razlikuje stališče delavskega razreda od onega stališča, ki ga zavzemajo delodajalci in ki ga je na kratko označil tajnik zagrebske industrijske zveze g. Marko Bauer s tem, da je govoril o preveliki liberalnosti zakona o zavarovanju delavcev v dajatvenem pogledu. G. Marko Bauer je namreč rekel: Razven tega je zakon šel predalet v gotovih materialnih odločbah v korist zavarovancev in njihovih družinskih članov na primer pri poročniških podporah, dečji opremi in negi zob.

Novelizacija zakona o zavarovanju delavcev na račun dajatev bo zato naletela na strnjeni odpor delavskega razreda.

Predvsem, ker vemo, da je podana absolutna gotovost, da se upošteva ravnotežje v socialnem zavarovanju tudi ob pridržavanju vseh v zakonu predvidenih dajatev.

Med prejemki in izdatki bo moč vzdržati ravnotežje tudi, če ostanejo dajatve enake kot doslej, pa se potom delavske interese upoštevajoče novelizacije izpremene posamezna stvarna in organizatorična določila.

Na podlagi triletnih sicer dragih, pa bogatih izkušenj, mora tudi delavski razred konkretizirati svoje zahteve glede novelizacije zakona. Kajti, resna je nevarnost, da se bo sicer izvedla novelizacija, toda brez sodelovanja delavstva in proti njegovim potrebam in interesom.

Sedaj pa k stvari!

Zakon o zavarovanju delavcev je pognal samoupravno zastopstvo ad absurdum! To je prva napaka tega zakona.

Ne samo, da je hotel zakon s paritetnim zastopstvom zjamčiti socialnemu zavarovanju obstoj, je podredil vse zavarovanje pod popolno

kuratelo ministrstva za socialno politiko.

Posledice tega so: **v samoupravnih zastopstvih ni nobene odgovornosti in nobene iniciativne možnosti!**

Zadnja tri leta so dokazala absolutno pravilnost delavskega stališča: socialno zavarovanje, ki je živo življenje ga more upravljati le delavska večina. Delavstvu je zavarovanje namenjeno in delavstvo mora nositi samo odgovornost za uspevanje svojega zavarovanja.

Nadalje pa glede organizatoričnih določil! Zakon predvideva strogo centralistično ureditev socialnega zavarovanja in predvideva enega samega nosilca.

Izkušnje so pokazale, da je ta način za naše prilike neprimeren, zavarovanju škodljiv in težko zavira življenje v zavarovanju.

Res je: delavski interes, socialno zavarovanje zahteva močnih in krepkih zavarovalnih organizacij. Pristavljamo pa: sedanji organizatorični način pa je šel daleč preko te potrebe in to na škodo splošnemu zavarovanju.

Se več.

Sedanji centralistična ureditev soc. zavarovanja je ubila samostojnost posameznih pokrajin in onemogočila vsakršno iniciativnost!

Zato je nujna potreba, da se centralistična ureditev izvede ne zaradi centralizacije, marveč le toliko, kolikor zahteva interes zavarovanja!

Pri tej priliki pa moramo omeniti tudi: soc. zavarovanje se izvaja sedaj že po treh nosilcih zavarovanja: imamo bratovske skladnice za rudarje, imamo humanitarni fond za železničarje in imamo osrednji urad za zavarovanje delavcev za vse ostale delavce. Da ne navajamo niti Trgovskega bolniškega in podpornega društva, oziroma Merkurja, ki uživa povsem privilegirano stališče.

In, upoštevajoč gornje, pravimo: strnitev teh nosilcev zavarovanja, pa enotna **pokrajinska** ureditev skupnega zavarovanja mora biti nujna zahteva delavskega razreda pri novelizaciji zakona o zavarovanju delavcev.

Če torej na kratko konkretiziramo obe zahtevi, rečemo: **delavci zahtevajo večinsko zastopstvo v socialnem zavarovanju in enotno pokrajinsko, samostojno izvedbo zavarovalne organizacije.**

V prihodnjih člankih pa bomo razpravljali o nadaljnjih zahtevah, ki jih mora uveljaviti delavstvo pri novelizaciji zakona o zavarovanju delavcev.

Invalidsko zborovanje.

V petek je sklicalo invalidsko združenje v zbornico mestnega magistrata javno sejo in povabila k tej seji vse, ki dejansko ali pa le v besedah podpirajo težnje naših vojnih invalidov.

Javno sejo so posvetili protestu proti nevzdržnemu in škandaloznemu osnutku novega invalidskega zakona. Neverjetne stvari, nečuvna določila novega zakona je navajal na seji referent. Država bo plačevala tudi le Din 2,50 za mesečne pokojnine in **močno** invaliden bo moral biti oni, ki bo na mesec po Din 100 prejemal.

Zakaj si upa vlada predložiti skupščini tako skrupucalo, na to vprašanje je treba odgovora.

Prvi razlog je ta, ker sedanja buržuazna in reakcionarna vlada ne priznava **pravičnostnega** načela invalidom, marveč hoče **milosčinski** potem tešiti bedo nesrečnih invalidov. Za vlado ne postoji načelo, da **mora** vlada plačati preživnino onemu, ki je plačal državi najhujši davek, krvni davek. Jugoslovanska vlada te obveznosti ne prizna, te obveznosti ne pozna. Zato je osnutek invalidskega zakona v svojih temeljnih načelih zgrešen in za invalida nesprejemljiv. Invalid, ki je drago plačal svoj krvni

davek, ne rabi milosti; on zahteva pravico!

Drugi razlog pa je: vlada in sedanja parlamentarna večina smatra, da je pohabljeni in poškodovani invalid primeren objekt, da lahko na njem in na njegovi koži uveljavljajo načela štedljivosti in varčnosti. Stavimo glavo: nedavno smo čitali, da je mogla oddati vlada invalidom in dobrovoljcem le 412 strojev in plugov, ker za več ni bilo sredstev, da pa ima sredstev za več kot 400 državnih avtomobilov!

Tretji razlog pa je, če tako imenujemo, volivno-tehnične narave. Vlada je pri sestavi invalidske statistike, ki je bila seveda, kakor vse druge, napačna, videla, da invalidski volivni glasovi ne morejo izpremeniti volivnih rezultatov. Macedonski, s pendreki in podobnim dobljeni glasovi, so cenejši. In, ker parlamentarna večina na te glasove ne računa, čemu bi potem žrtvovala za invalidne siromake denarje in sredstva, ko pa je za politike subvencioniranje volivnih fondov — rentabilnejše in s takimi volivnimi fondi volivni uspeh sigurnejši. Zato pa smatramo, da bodo mogli invalidi le v fronti izkoriščanih dosegati uspehe in le v fronti delavskega razreda si priboriti prizna-

nja svojim upravičenim, življenjskim zahtevam.

Zato smo prepričani, da zadnja seja ni bila posvečena sedminarskim občutkom, nasprotno, zadnja seja invalidske organizacije je pokazala, da bodo invalidi v prvih vrstah v boju proti tej koruptni družbi.

Do skrajnih mej popuščanja so šli invalidi v svojih zahtevah. Seveda: če pa se jim niti tega ne prizna, da imej invalid možnost, da se zadostno in dovoljno izšola v obrti, ki prilega njegovi invaliditeti, kaj čuda, če potem tudi ponižnost in pokornost preneha voditi invalidske vrste.

In, če jim potem vlada obeta oskrbo potom občin, kaj čuda, če vzkipi in vzroji tudi invalidova samozavest. Posebno, ko so že invalidi sami hoteli doseči kompromis med miloščinarsko in pravičnostno oskrbo!

Invalidsko vprašanje bo ostalo nerešeno. Vlada v invalidskem vprašanju ni poravnala računa in stroškovnika. Račun najbednejših je še nesaldiran.

In tudi to mora roditi svoje dobre posledice. Živimo v stalni vojni nevarnosti in večnih »diplomatičnih« konfliktih. Ta nesaldiran račun pa je jamstvo in garancija, da bo pacifistično stremljenje socialističnega proletariata tudi v invalidskih vrstah dobilo svojega neustrašenega pobornika. Nikoli več vojne, proti vojni, bo klic vojnih invalidov na nesaldirani račun. Proti meščanski družbi, proti buržuaziji, bo odgovor invalidov na ta škandalozni osnutek invalidskega zakona.

Ne slišimo, ne razumemo.

Člen 23. zakona o stanovanjih nalaga denarnim zavodom, zavarovalnicam, trgovskim, industrijskim in podobnim podjetjem, da morajo sezidati stanovanja za svoje nameščence in uradnike v roku, ki ga odredi stanovanjsko sodišče.

Ta člen je slučajno popolnoma jasen in njegova stilizacija — kar je sicer čudno — povsem enostavna. Podjetja morajo sezidati za svoje nameščence stanovanja, stanovanjsko sodišče pa po prostem prevdaru, upoštevajoč vse v poštev prihajajoče okoliščine, določi za posamezna podjetja obseg te zakonite zavezosti. Smatramo, da v zakonu pač ne more nihče imenoma vnaprej določiti kdo in koliko naj zida.

Toda: tega jasnega in enostavnega določila pa naenkrat ne razumejo podjetniki. Ta izgovor pa je otročji in smešen! Kakor je smešen otrok, ki na očetovo besedo odgovori: ne slišim. In, kakor potegne potem oče takega otroka za ušesa, tako bo treba pošteno za ušesa prijeti tudi vsa tista podjetja, ki sedaj tega ne razumejo.

Ta igra podjetij, ki jo igrajo pod okriljem in patronanco Trgovske in obrtne zbornice, pa je prozorna. Vsa ta podjetja upajo, da bo veljal zakon le do oktobra prihodnjega leta. Sedaj pa bi radi zavlekli rešitev stanovanjskega sodišča dotlej, da bi prenehal veljati stanovanjski zakon.

Zahtevamo, da se sklepi, ki jih je sklenila enketa onih, ki tega člena ne razumejo, ne upoštevajo, nasprotno, da se ta člen brezpogojno in dosledno izvede. To je edini člen, ki naj skrbi za produktivno stran stanovanjske politike, pa bi radi izjalovili še to.

Zakaj pa so razumeli hišni lastniki takoj in prav dobro vsa ona določila, ki kruto in hudo tepejo stanovanjske najemnike. In, kakšen krik bi zagnali, če bi stanovanjski najemniki rekli, da ne razumejo določila o zvišanju najemnine.

Zakon ne rešuje sicer stanovanjske bede v smislu socialističnih zahtev. Pa, kakor smo se morali zadovoljiti z zadržarstvom, tako zahtevamo, da se vsaj podjetja pritegnejo k pravnemu stanovanjskim hiš.

TRI ŽELJE

gotovo vsakega človeka glase: zdravje, dolgo življenje in bogastvo, ali oboje poslednje moremo doseči le tedaj, ako posedujemo prvo, namreč zdravje. Zato je ravno sedaj v pravi čas opozo-

renje, da se tudi neznatne znake vrtoglavice, pokašljevanja, hripavosti, krčev ali nahoda in bolečine v udih ne sme zanemarjati. Vedno in vedno silimo hvaliti kot dobro bolečino olajšajoče domače sredstvo in kosmetikum že skozi 27 let priljubljeni Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«, tudi pri reuma-

tičnih bolečinah. Močnejši in krepkejšega delovanje kot francosko žganje. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din, že ob enem z zabojem in poštino razpošilja po pov-

zetju ali proti plačilu v naprej lekar-nar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 202, Hrvatska. — Elsa prepa-rati dobijo se po vseh podružnicah konzumnega društva za Slovenijo. Po-samezna steklenica »Elsafluida« po 10 Din, dobi se po vseh lekarnah in so-rodnih trgovinah.

Zločin nad rudarskimi vpokojenci.

V proračunskih dvanajstlinah, ki jih je predložil finančni minister narodni skupščini se nahaja tudi predlog, da se ukine svoječasno določena doklada na premog, s katero se se krili izdatki pokrajinskega pokojninskega sklada. Po predlogu finančnega ministra naj se torej vzamejo starim, onemoglim rudarjem in rudarskim vdovam že itak mizerne doklade, že itak nezadostni in potrebam neodgovarjajoči prispevki k pet, petnajst in dvajset kronskim provizijam.

Da, po pet kron dobivajo provizije onemogli rudarji, da, celo še manj pa rudarske vdove. Zato je svoječasna deželna vlada za Slovenijo na zahtevo socialistične stranke in po energičnem prizadevanju našega Čobala uvedla doklade na premog, te doklade pa je najpotrebnejšim in najbednejšim nakazoval pokrajinski pokojninski sklad.

Ne vsem, le onim, ki so potom žandarmerije, potom občine, potom župnišč in najrazličnejših dokazov dokazali in izpričali, da nimajo no-

benih dohodkov in nobene zaslužne možnosti.

Prav do obisti so vsakogar preiskali in prerešali, preden so mu priznali doklado pokrajinskega pokojninskega sklada. In, niti vinar se ni po nepotrebnem izdal in neupravičeno izplačal.

Sedaj pa naj ostanejo, le na te doklade navezani reveži in siromaki brez doklad.

Rudarsko delavstvo je znalo pri-boriti za provizijoniste in vdove te nizke doklade. Prepričani smo, da bo prav tako žilavo in energično znalo tudi braniti uboge provizijoni-ste pred tem zločinom in tem ne-sramnim napadom.

Rudarski proletarijat mora sedaj na plan! Po vseh rudarskih revirjih mora sedaj zavreti in iz vseh rudarskih revirjev mora sedaj zadoneti klic: roke proč od naših siromakov!

Tega zločina rudarski proletarijat ne bo mirno požrl, to bodi pove-dano onim, ki imajo drznost na tak način razburjati rudarsko delavstvo.

dar bomo pozvani. Da bodo torej tudi oni deležni vseh tistih nesvo-bodščin, kakor smo jih mi. Zveza narodov in sklepi v Locarnu, s ka-terimi so skušali zagotoviti svetoy-mir, pri nas pa navdušenje in pripravljanje na bodoče vojne. To je komedija z blaženim žegnomo!

Izkoriščanje učenk pri »Zlatarki«. Pri »Zlatarki« v Celju je lepo število učenk. Učenke se imenujejo mlade delavke le radi tega, da pod-jetju ni treba toliko plačati. Nasprotno morajo opravljati pri raz-nih strojih vsakovrstna dela, ki za-htevajo človeka polnih zmožnosti. Ker se morajo preživljati učenke na svoje lastne stroške, jim daje tovarna tedensko odškodnino 50 dinarjev. Učenke morajo po zakonu obiskovati obrtno-nadaljevalno šolo. Za vsakega učenca mora vsak mojster plačati 50 Din šolnine, kar stori vsak mali obrtnik, dočim veliko industrijsko podjetje, kakor je »Zlatarka« tega ne zmore; ono je svojim učencem in učenkam od-tegnilo od one male odškodnine Din 50. Polega tega morajo torej učenke plačevati svoj pouk, ki spa-da po zakonu k obrtni izobrazbi, jim podjetje odteguje za »izgublje-ni čas«. Ali ni tu nobene instance, ki bi napravila temu izkoriščanju konec? Delavci! Zlatarji! Združite se vendar že v vaših mednarodnih organizacijah in napravite temu in podobnemu izkoriščanju že konec!

IZ SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE OKOLICA CELJE.

V petek dne 27. oktobra t. l. se je vršila seja, radi katere je vladalo veli-ko zanimanje. Število navzočega občin-stva je o tem jasno pričalo. Na dnevnem redu je bil proračun za leto 1926. ter Ježovnikova ponudba občini v na-kup zemljišča. Proračun je bil zanimiv radi tega, ker je bilo treba spraviti pod streho obresti in amortizacijo za zgradbo nove šole. Nervoznost občinskih odbornikov se je pokazala že pri čitanju zapisnika občinske seje. Iz za-pisnika je razvidno, da je razpravljala o zgradbi okoliške šole že zadnja seja. Nasprotniki zgradbe so na zadnji seji predlagali spreminjevalni predlog gle-de stavbišča. Predlog, ki ga je stavil znani klerikalni občinski odbornik Si-mončič (bivši klerikalni deželni posla-nec), se glasi, naj bi se šola zidala na zemljišču stare Maksimilijanove cer-kve. Proti temu prostoru imamo vrsto pomislekov, zato je stavil dodatek obč. odbornik Založnik (SDS): vendar pro-stor ne sme biti ovira zgradbi šole. Oba predloga sta bila soglasno sprejeta. Ker je sklep v zapisniku za-beležen, so začeli nasprotniki ugovar-jati zapisniku, češ, da zadnji odstavek ni bil sklenjen. Prerekanje je trajalo nad eno uro, dokler ni večina — s ka-tero so glasovali tudi socialisti — za-pisnik odobrila. Odobritvi so se naj-bolj protivili gg. Petschuch (Nemec), Omladič (NSS) in Žuža (klerikalec). Pri tej priliki so jim naši sodrugi čit-tali stvarne in jedrnat levite. Pri pro-računski debati je bilo opaziti, da po-samezne stranke razen socialistov ni-majo nobene discipline. Občinski od-borniki uveljavljajo svoja mnenja in svoj lastni interes. Ko je s. Plankar v imenu socialističnega kluba podal iz-javo in izrazil županstvu nezaupnico in da tudi socialisti ne bodo glasovali za pomanjkljiv in nepopolni proračun, se je polotil večinskih strank strah, kakšen bo izid glasovanja. Seja je bila prekinjena, nakar je predlagal obč. odbornik Mihelič, naj se debata o pro-računu prekine in preloži na drugo sejo, ki se bo vršila v petek 6. novem-bra. Pri drugi točki dnevnega reda je predlagal socialistični klub sledeč

predlog:

Z ozirom na pomanjkanje zdravih delavskih stanovanj v območju občine okolica Celje, se sklene:

Županstvo naj pusti na občinske stroške takoj sparcelirati del občinskega zemljišča in sicer ob cesti, ki pelje k občinski hiši št. 25 v ravni smeri do zemljišča gospoda Jazbinška, izpu-stivši vodnjak pri kapeli, ki spada h gori imenovani hiši.

Stavbene parcele naj se potem od-dajo interesentom pod sledečimi po-goji:

a) Interesent, ki dobi zemljišče, pla-ča za njega letno najemnino znesek Din 25.

b) Kdor dobi dodeljeno zemljišče, se mora zavezati, da bo v teku 5 let na njem zgradil hišo, ki bo odgovarjala stavbenemu predpisu in načrtu.

c) kdor bi tekom 5 let ne zgradil, se mu zemljišče odvzame in dodeli dru-gemu interesentu.

d) Ako je dotični, ki mu je bilo do-deljeno zemljišče v gori zahtevani do-bi zgradil odgovarjajočo hišico, se mu odstopi sezdani del parcele brezplačno, drugi del, ki odpade na vrt, pa naj se odkupi po zmerni ceni, kolikor bo pač po petih letih takšno zemljišče ve-ljalo, meglede, ali se je na njem že se-zidalo stanovanjsko hišo po kvadrat-nih metrih. Odkupnina se lahko pla-čuje tudi v obrokih.

e) Ako bi bil kateri izmed intere-sentov na podlagi obstoječega stano-vanjskega zakona prisiljen njegovo

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in bolezní negovano in zato občutljivo telo. Ni domišlja-vost, temveč le izpolnjenje prirodnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaško Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa pomado za la-se, Elsa mila zdravja in lepote, ki ne zahvaljujejo svoje pristaše samo pri-jetnem vonju, temveč tudi koristi se-stavinam, ki oplemenjujejo kožo, Elsa mil se dobi 5 vrst: Elsa lilijino mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko ter milo za britje. Za poizkušnjo se mora-ta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din že z zavojnino in pošt-nino pri lekarnarju Eugen V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 202, Hrvatska.

Prava naša domača
Kolinska cikorija
Dam jamči
pristnost in jakost!

Zaupaj in vedi, da je dobra kako-vost pravega gospodinjanskega mila »Gazela« dognana stvar. Stotisočem je neobhodno potrebno, zato se ga poslu-žuj tudi Ti!

Buddha
Ako piješ Buddha čaj,
vživaš že na zemlji raj!

ZIKA
je najboljša žitna kava.

Ostanke

češkega in angleškega sukna za moške obleke, damske kostume in plašče po 2:50 do 3:20 m dobite po neverjetno nizki ceni in sicer od 250 Din na-prej v razpošiljalnici

Josip Ivančič, Ljubljana
Miklošičeva c. 4, nasproti franči-škanske cerkve.

Oglejte si izložbe Prepričajte se

Tedenske novice.

Proti maroški vojni.

Izvrševalni odbor socialistične delavske internacionale je na svoji seji v Londonu o maroški vojni sprejel sledeč sklep:

Na osnovi sklepa kongresa v Marseillu naj se čim hitreje konča vojna v Maroku, protestira Izvrše-valni odbor, ker se borem za sa-mostojnost Rifa ne priznavajo niti pravice vojujoče se države, niti se jih ne priznava pri pogajanjih za mir kot enakopravno silo; nadalje protestira Izvrševalni odbor proti temu, da se prepoveduje Rdečemu križu in Rdečemu polumesecu po-moč vojujočim se Rifancem ter francoskim in španskim ujetnikom; zato v imenu človečanstva zahteva od francoske in španske vlade do-voljenje, da nudi Rdeči križ in Rde-či polumesec vojaštvu svojo pomoč na riškem bojišču.

Praznik Nemške Avstrije

12. novembra je praznik avstrijs-ke republike. Ta praznik obhajajo tudi delavske organizacije z največ-jim slavljem. Te slavnosti pa niso vezane le z golimi manifestacija-mi, združene so tudi z velikimi umetniškimi prireditvami, predava-nji, koncerti, recitacijskimi itd. Te manifestacije in slavnosti za repub-likansko idejo so imele tudi letos poseben sijaj.

Vprašanje zapiranja obratov. Mi-nistrstvo socialne politike je izdalo pod o. št. 350 z dnem 30. X. t. l. od-lok, ki se glasi:

»Poslužujoč se pravice, ki mi jih dajejo odredbe § 13 zakona o zaščiti delavcev, odrejam z namenom, da se vprašanje zapiranja obratov ob nede-ljah za vse obrate enako uredi: Veli-ki župani naj uredijo po zaslišanju pri-stojnih industrijskih in delavskih zbor-nic na svojem teritoriju zapiranje ob-ratov ob nedeljah in sicer tako, da jih vodi pri tem načelo izraženo v I. od-stavku § 12 zakona o zaščiti delavcev, po katerem imajo biti ob nedeljah za-prti vsi obrati.

Izjema od tega načela se lahko na-pravi samo za podjetja, ki imajo opra-viti z nakladanjem parobrodov in la-dij v morskih in rečnih lukah v smi-slu § 14 I. odstavka zakona o zaščiti delavcev, kakor za podjetja v smislu odstavka II. istotako v slučajih našte-tih v 915 tega zakona in če pade na ta dan letošnji semenj v dotičnem mestu.

Imenovana izjema se more napra-viti samo z zvezo podjetnika, po § 14 zadnji odstavek in 915 zadnji odstavek zakona o zaščiti delavcev ne da bi se kršil § 16 tega zakona.

Pozivam velike župane, da v smi-slu gornjega postopajo ter o izvršitvi obveste oddelek za zaščito delavcev poverjenega mi ministarstva.

Iz Ljubljane.

Mit klingendem Spiel...

Asfaltirana Miklošičeva cesta bo najbrže rešila avtonomijo ljubljans-kega mesta. Izgleda tako, da so sedaj gerenti ljubljanske občine gotovi zmage, ljubljanski volilci pa gotovi novih volitev. Toda: na tla-ku, asfaltu še konju spodrsne... Zato vemo, da bo tudi ta potuplo-vani marš po Miklošičevi cesti v Ljubljanski dvor na ribe, vino, pi-vo brez muzike z mačkom končal.

Prav pa je imel gospod gerent dr. Puc, da je asfaltirani Miklošič-čevi cesti napil in povedal: to je vi-šek, kar zmoremo vsi skupaj v naši državi. Da ima na Miklošičevi ce-sti zasluge finančni minister, carin-ski direktor klub sam. demokratov, torej ves aparat, to je najbolj špas-no na celi komediji, ki je z muziko začela. Pa bodo taki Abderiti potem elektrarne in železnice gradili, ko so samega sebe pri Miklošičevi ce-sti prekobili?

Proti kočevskim Nemcem. »Slov. Naroda« je že parkrat napadel kleri-kalec, ker so dosegli za kočevske Nem-ce nemške učiteljce. Po Narodovi mentaliteti bi bilo namreč treba ko-čevske Nemce nasilno posloveniti in jim zato nasilno vzeti nemške učite-lje. Sedaj pa aplicirajmo to mentalite-to na koroške in primorske Slovence. Takrat pa bi zopet »Naroda« najbolj razsajal. Taka mentaliteta je napačna, slavna gospoda! Taka mentaliteta je od muh!

Iz Celja.

Prisega na Glaziji. Drugega se ni zgodilo pri tem dogodku, kakor da so gospod Abt, govorili o pome-nu prisega, da moramo biti Sloven-ci, kakor smo bili pridni vojaki do-čedaj tudi v bodoče in če je v inte-resu domovine ni zabranjeno pobi-jati „sovražnike“. V tem smislu! Gospod polkovnik pa so govorili, da moramo biti pripravljeni in žr-tvovati tudi naš „život“, da rešimo naše brate, ki so onstran meje, ka-

dosedanje stanovanje zapustiti takoj, ne da bi mu stanovanjsko sodišče moglo nakazati začasno drugo stanovanje, se mu dovoli na odkazanem zemljišču postaviti si tudi zasilno bivališče.

f) Eventuelno kanalizacijo in zgradbo cest, preskrbi v slučaju potrebe občina na svoje stroške.

Po daljši debati se vrne predlog finančno-gospodarskemu odseku, da na pravi na lieu mesta pregled in da pride kot prva točka na prihodnji seji na dnevni red.

Dopisi.

Studenci pri Mariboru. (Iz občinske seje.) Dne 5. novembra se je vršila pri nas 13. redna seja občinskega odbora, ki je bila izredno dobro obiskana. Sejo je otvoril župan s. Kaloh in takoj prešel na dnevni red, ki je obsegal 12 točk. Zapisnik zadnje redne seje je bil odobren po neznatnih ugovorih. Nato je poročal župan o raznovrstnih delih, ki so se izvršila. Pri 3. točki dnevnega reda je predlagal občinski odbornik Rebernik, naj se naložijo oziroma določijo novi prispevki za cestno električno razsvetljavo v obliki občinskega davka. Obč. svetnik in blagajnik s. Pušnik se je javil k besedi in izjavil, da trenutno vpeljava tega davka ni neobhodno potrebna, ker obstoja takozvani električni sklad, ki izkazuje v proračunih za l. 1924. in 1925. precejšno vsoto, poleg tega tudi še niso bili predloženi od mestnega električnega podjetja v Mariboru natančni računi. — Predlog odborника Rebernika je propadel. Nadalje prečita župan raznovrstne dopise in pritožbe. Na prošnjo društva »Materinsko združenje« v Beogradu se na predlog obč. svetnika s. Kaza društvu nakaže 100 Din. Vsota je nizka, toda če bodo storile to vse občine v državi, bo precej narasla. 5. točka dnevnega reda: pogovor o elektrifikaciji. Ker je predsednik razsvetljavnega odseka s. Spanev radi slučaja smrti v rodbini odsoten, poroča njegov namestnik obč. odborник Supan o raznovrstnih nerešenih vprašanjih in o električni napeljavi, ki je že v polnem teku. Občinski odbor sklene soglasno, da se skliče takoj izredna občinska seja, ko dosepejo natančni računi. Pri 6. točki dnevnega reda: imenovanje nove občinske ceste se razvije takoj živahna debata, ker so bila mnenja zelo različna. Obč. svetnik s. Kaz predlaga v ime-

nu socialističnega kluba, naj se imenuje »Poljska cesta« z ozirom na to, da smo cesto s tem imenom že imeli, ali je bilo to ime po preobratu črtano; poleg tega se ta cesta vije med poljem in je torej to ime zelo primerno. Obč. odb. Ivan Novak predlaga, naj bi se imenovala »Gerentova cesta« in utemeljuje svoj predlog s tem, da si je pridobil gerent g. Vokač za občino Studenci velikanske zasluge. Temu utemeljevanju oporekajo odborniki socialističnega kluba, ki so po večini mnenja, da oni niso dolžni prejšnjemu gerentu nobene hvale. Nato je g. Novak umaknil svoj predlog in je bil sprejet predlog s. Kaza. 7. točka dnevnega reda: poročilo odsekov je odpadla. 8. točka: določitev najemnine za stranke v novo renovirani občinski hiši. — Obč. odborник Supan stavi vprašanje na župana, kako je ta zahteva prišla sploh na dnevni red brez vednosti ubožnega odseka, katerega predsednik je on. Pojasnil mu je obč. svetnik s. Leskovšek. To zadevo je zahteval pri zadnji redni seji g. Novak, da pride na dnevni red, drugič pa ne sliši povišanje najemnine v kompetenco ubožnega odseka, temveč določa to celokupni odbor. Na predlog obč. svetnika Klemenčaka se sklene s 17 glasovi, da se poviša eni stranki od 1. januarja 1926. dalje od Din 20 na Din 30 mesečno najemnine, drugi stranki pa se z ozirom na to, da je stanovanje res malo in nezadostno, dosedanja najemnine Din 18 mesečno ne zviša. G. Novak je glasoval proti, ker smatra to povišanje za preiziko. Odbornika neodvisne stranke sta glasovala proti povišanju, katero pa je bilo potrebno, ker je imela občina nad Din 35.000 stroškov pri popravilu hiše. 9. točka dnevnega reda: odobritev proračuna za okrajni šolski svet za l. 1926. K tej točki je doprinesel zahtevana pojasnila s. Leskovšek. Proračun je sicer zelo visok, vendar so predvidena razna popravila in naprave, ki stanejo mnogo denarja. Na predlog obč. odb. Mlakarja je bil proračun soglasno odobren. Javni seji je nato sledila tajna seja, na kateri so se ugodno rešile raznovrstne prošnje za domovinstvo.

Odbor Zveze rudarjev Jugoslavije podružnice v Črni naznanja, da se vršijo redni članski sestanki to je vsako nedeljo od 4. oktobra t. l. naprej v društveni sobi nad konzumom ob 9. uri dopoldne. Le v slučaju obilne udeležbe se bodo sestanki vršili v dvorani g. Krulca. Pozivljajo se vsi člani, da se v kolikor mogoče v obilnem številu in

vedno udeležujejo teh članskih sestankov. — **Odbor Unije slovenskih rudarjev podružnice Črna.**

Delavska akademija v Ljubljani. S predavanjem s. Štuklja o zgodovini Rusije je bil zaključen ciklus zgodovinskih predavanj, na šestem večernem Delavske akademije pa se je pričel ciklus prirodozlovnih in naravopisnih predavanj. Predaval je prof. dr. Čadež s spremljanjem skioptičnih slik o razvoju naše zemlje in o njeni bodočnosti. Solnce je nastalo iz plinaste megle, ki je zavzemala velikanski prostor in ki se je polagoma izobličila v solnce. Take procese opazamo z daljnogledom še dandanes v svetovnem prostoru. K solncu so se odločili planeti, med temi tudi naša zemlja, iz zemlje je nastala tudi luna. Solnce kot zemlja sta bila prvotno veliko bolj razdaljena kot dandanes. Po preteku več sto milijonov let pa sta se ohladila, na zemlji je nastala voda in zrak in dani so bili prvi predpogoji za življenje. Iz majhne organske celice so nastale rastline in živali, ki so se vedno bolj razvijale, iz živali se je razvil najbrže tudi človek. Vendar je komaj milijon let od tega, ko se je pojavil človek v prvotni obliki, človeška zgodovina pa je stara komaj kakih pet tisoč let. Predavatelj je dalje govoril o bodočnosti zemlje, ki se bo vrnila nekoč v ohlajeno solnce, ki se bo pa v tem trenutku zopet spremenilo v plinasto meglo in ves proces se bo zopet obnovil kot od začetka. Dalje je dr. Čadež omenil, da je v svetovnem prostoru mnogo svetov, ki imajo podobne ali celo boljše življenske pogoje kot naša zemlja. Če se na teh tudi nahajajo razumna bitja in če se tudi medseboj zatirajo g. predavatelj ni omenil. Razvoj življenja se je vršil torej vse drugače kakor pa pravi sv. pismo, ki trdi, da je ustvaril Bog svet, zemljo, solnce, zvezde, človeka, vse v šestih dneh. Predavanju je prisostvovalo okoli 400 poslušalcev, Delavsko glasbeno društvo pa je zapelo nekaj lepih pesmi.

LISTEK.

Stockholmska spomenica.

(Dalje.)

Četudi je Italija v vojni doprinesla orjaške človeške in denarne žrtve ne sme priti pri sklepu trajnega miru italijanski imperijalizem do veljave, ravno zaradi golega svojega egoizma in radi žalitve načela pravice samodoločevanja narodov.

V »Il sacro egoismo« Italije leži povečana krivda vojne in osveta mora biti zavrnitev nje zahtev. Ako je Italija le iz idealizma v zvezi s Francijo in Anglijo šla v boj za demokracijo in svobodo narodov, potem je po trajnem miru dosegla svoj ideal t. j. svobodo Italije in svobodo Jugoslavije. Nova doba bratskega sporazumljenja ob Adriji bi lahko pričela, **internacionalni Trst bi bila zastava bratskega tega sodelovanja.**

Srbija od svoje strani pa je gotovo tvorila najbližji vzrok vojne poleg Nemčije in Avstro-Ogrske. Kraljevina Srbija pred balkansko vojno l. 1912. sploh ni bila vitalna. Gospodarski, prometni in politično je bila docela odvisna od Avstro-Ogrske. Večji del Srbov je prebival v Avstriji in Madjari so Srbe na vse mogoče načine stiskali in šikanirali. Z Bosno in Hercegovino ravnalo se je čisto kakor z izkoriščevalno kolonijo Ogrske. Najbolj to kaže okoliščina, da Avstrija v celi dobi od l. 1878. do 1908. niti ni izvedla redne prometne zveze Bosne in Hercegovine preko Dalmacije z Adrijo. Mesto, da bi Avstrija z različnimi tiri vezala Srbijo, Bosno in Hercegovino s Splitom in Dubrovnikom, mesto, da bi uvedla direktno železniško zvezo z Dunajem in zapadom, gradila je Avstrija le nekaj ozkotirnih lokalnih železnic za vojaške namene. Edina železniška zveza med severom in jugom je služila ogrskim nacionalnim prometnim namenom. Z Bosno in Hercegovino, v kolikor se tiče Srbov, je avstrijska državna uprava ravnala kakor s sovražno deželjo in se je utrjevala kakor v vojaškem taboru.

Dokler je kralj Milan vladal, je Srbija nosila Avstro-Ogrski škric. Ko se je Srbija l. 1903. hotela oprostiti varuštva Avstro-Ogrske, sledil je takoj zapor meje. Srbski državniški politiki so priznavali do zadnjega časa, da je Srbija gospodarski docela odvisna od Avstro-Ogrske, da je torej v odličnem interesu Srbije vzdrževati prijateljske odnose z Avstro-Ogrsko. Da, bilo je celo srbskih politikov, ki so trdili, da je združena Srbija mogoča le v in po Avstriji in da bi taka združitev usposobila srbsko pleme kulturno in gospodarski za veliko ulogo v okviru Avstrije.

(Dalje prih.)

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih ozirov potrebno, da uživa

kavni nadomestek temu se najtopleje priporoča, da poskusi **FRANCKOV**

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

Kar ne veš vprašaj
Univerzalni informativni
Biro

„ARGUS“
Knez Mihailova ulica 35
Telefon 6-25.

BEOGRAD
(Pasaž Akademije Nauka.)

SIEGEL & DRUG

d. z o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska ces. 31

Svitavy
(Č. S. R.)

Wien
(Nem. Avstr.)

Žoharin

najboljše sredstvo proti ščurkom, rusom, grilom Din 10—, za miši 7-50, stenice 8-50, podgane 15—, 25— do 50— Din

Artes laboratorij M. JUNKER, ZAGREB.
Petrinjska 3/III. — Telefon 19-97.

Vedno zadnje novosti

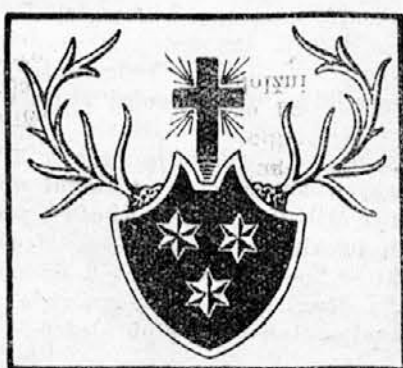
v damskih in moških filc in velour klobukih ter moderniziranje istih po najnovjših modelih v tovarni

slamnikov in klobukov
FRANC CERAR
Domžale.

Celjska milarna d. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80, fini in moderni D 108, krasni iz pristne dlake D 190, najfinejša specialiteta „Ita“ D 240 — 270

razpošilja veletrgovina
R. STERNMECKI
Celje, št. 56
Ilustrovani cenik z več 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoj, vsori od sukna, kamgorna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom kupovni, dobi na kupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne njeja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez D 500 pošlino prost. Trgovci en grosce.